

Judikatūras krājums

Lieta T-203/20

(spriedums publicēts izvilkumu veidā)

Maher Al-Imam
pret
Eiropas Savienības Padomi

Vispārējās tiesas (ceturtā palāta) 2021. gada 22. septembra spriedums (Izvilkumi)

Kopējā ārpolitika un drošības politika – Ierobežojoši pasākumi pret Sīriju –
Līdzekļu iesaldēšana – Tiesības uz aizstāvību – Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā –
Kļūda vērtējumā – Samērīgums – Tiesības uz īpašumu – Reputācijas aizskārums

1. *Atcelšanas prasība – Fiziskas vai juridiskas personas – Tiesību akti, kas šīs personas skar tieši un individuāli – Lēmums par līdzekļu iesaldēšanu saistībā ar ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju – Lēmums, ar ko pārskata personu, organizāciju un struktūru sarakstu un to papildina, neatceļot iepriekšējo lēmumu – Sākotnējā lēmumā neminētas personas celta prasība par šo lēmumu – Nākamajā lēmumā minēta persona – Nepieņemamība*
(LESD 263. pants; Padomes Lēmums 2013/255/KĀDP)

(skat. 47.–52. punktu)

2. *Eiropas Savienības tiesības – Principi – Tiesības uz aizstāvību – Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā – Ierobežojoši pasākumi pret Sīriju – Ar Sīrijas režīmu saistīto personu, organizāciju vai struktūru līdzekļu iesaldēšana – Pienākums norādīt pieņemtos lēmumus pamatojošos individuālos un īpašos iemeslus – Apmērs – Paziņošana ieinteresētajai personai ar publikāciju Oficiālajā Vēstnesī – Padomes paziņošanas iespējas neesamība – Pieļaujamība – Pārkāpums – Neesamība*
(Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. panta 2. punkts, 47. pants un 52. panta 1. punkts; Padomes Īstenošanas lēmums (KĀDP) 2020/212; Padomes Īstenošanas regula 2020/211)

(skat. 54.–56., 67.–71., 102.–104., 108., 109. un 128.–132. punktu)

3. *Kopējā ārpolitika un drošības politika – Speciāli ierobežojoši pasākumi pret Sīriju – Ar Sīrijas režīmu saistīto personu, organizāciju vai struktūru līdzekļu iesaldēšana – Tiesības uz aizstāvību – Vēlāks lēmums, ar ko prasītāja vārds ir atstāts to personu sarakstā, uz kurām attiecas šie pasākumi – Jauna pamatojuma neesamība – Padomes pienākums informēt ieinteresēto personu par jauniem aspektiem, kas ņemti vērā saistībā ar ierobežojošo pasākumu regulāro atjaunināšanu – Tiesību tikt uzklausītam pārkāpums – Neesamība*

(skat. 72.–78. punktu)

4. *Eiropas Savienības tiesības – Principi – Saprātīga termiņa ievērošana – Administratīvā procedūra – Vērtējums, kas ir jāveic “in concreto” – Novērtējuma kritēriji – Ierobežojoši pasākumi pret Sīriju – Prasītāja kā vadoša uzņēmēja, kas darbojas Sīrijā, iekļaušana apstrīdētā lēmuma pielikumā ietvertajā sarakstā – Lūguma par pārskatīšanu iesniegšanas termiņš, kas nav noteikts Savienības tiesību normā – Oficiālajā Vēstnesī publicētajā paziņojumā norādītā termiņa īsums – Tiesību tikt uzklausītam pārkāpums – Neesamība*

(Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. panta 1. punkts un 47. pants; Padomes Lēmuma 2013/255/KĀDP, kas grozīts ar Lēmumiem (KĀDP) 2015/1836, (KĀDP) 2020/212 un (KĀDP) 2020/719, 34. pants un I pielikums; Padomes Regulas Nr. 36/2012, kura grozīta ar Regulām 2015/1828, 2020/211 un 2020/716, 32. panta 3. un 4. punkts un II pielikums)

(skat. 89., 92. un 94.–98. punktu)

5. *Iestāžu akti – Pamatojums – Pienākums – Apjoms – Ierobežojoši pasākumi pret Sīriju – Aizliegums ieceļot un šķērsot teritoriju, kā arī līdzekļu iesaldēšana vadošiem uzņēmējiem, kas darbojas Sīrijā – Lēmums, kas pieņemts ieinteresētajai personai zināmā kontekstā, kurā viņai ir iespējams saprast attiecībā pret viņu veiktā pasākuma tvērumu – Īsa pamatojuma pieļaujamība*

(LESD 296. pants; Padomes Lēmuma 2013/255/KĀDP, kas grozīts ar Lēmumiem (KĀDP) 2015/1836, (KĀDP) 2020/212 un (KĀDP) 2020/719, I pielikums; Padomes Regulas Nr. 36/2012, kura grozīta ar Īstenošanas regulām 2020/211 un 2020/716, II pielikums)

(skat. 112.–117. un 122.–124. punktu)

6. *Kopējā ārpolitika un drošības politika – Speciāli ierobežojoši pasākumi, kas vērsti pret konkrētām personām un organizācijām saistībā ar situāciju Sīrijā – Lēmums 2013/255/KĀDP un Regula Nr. 36/2012 – Ierobežojošo pasākumu noteikšanas kritēriji – Vadoši uzņēmēji, kas darbojas Sīrijā – Jēdziens*

(LES 29. pants; Padomes Lēmuma 2013/255/KĀDP, kas grozīts ar Lēmumiem (KĀDP) 2015/1836, (KĀDP) 2020/212 un (KĀDP) 2020/719, 27. panta 2. punkta a) apakšpunkts un 3. punkts, 28. panta 2. punkta a) apakšpunkts un 3. punkts; Padomes Regulas Nr. 36/2012, kura grozīta ar Regulām 2015/1828, 2020/211 un 2020/716, 15. panta 1.a punkta a) apakšpunkts un 1.b punkts)

(skat. 120., 121., 146. un 225. punktu)

7. *Eiropas Savienība – Iestāžu aktu tiesiskuma pārbaude tiesā – Ierobežojoši pasākumi pret Sīriju – Pārbaudes apjoms – Pierādījums par pasākuma pamatotību – Savienības kompetentās iestādes pienākums apstrīdēšanas gadījumā pierādīt to motīvu pamatotību, kas izvirzīti pret attiecīgajām personām vai vienībām*

(Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants; Padomes Lēmuma 2013/255/KĀDP, kas grozīts ar Lēmumiem (KĀDP) 2015/1836, (KĀDP) 2020/212 un (KĀDP) 2020/719, I pielikums; Padomes Regulas Nr. 36/2012, kura grozīta ar Īstenošanas regulām 2020/211 un 2020/716, II pielikums)

(skat. 134.–140. punktu)

8. *Eiropas Savienība – Iestāžu aktu tiesiskuma pārbaude tiesā – Ierobežojoši pasākumi pret Sīriju – Pārbaudes apjoms – Prasītāja kā vadoša uzņēmēja, kas darbojas Sīrijā, iekļaušana apstrīdētā lēmuma pielikumā ietvertajā sarakstā – Publiski pieejami dokumenti – Pierādījuma spēks*

(Padomes Lēmuma 2013/255/KĀDP, kas grozīts ar Lēmumiem (KĀDP) 2015/1836, (KĀDP) 2020/212 un (KĀDP) 2020/719, I pielikums; Padomes Regulas Nr. 36/2012 kura grozīta ar Īstenošanas regulām 2020/211 un 2020/716, II pielikums)

(skat. 147., 158.–161., 166., 174. un 179. punktu)

9. *Eiropas Savienība – Iestāžu aktu tiesiskuma pārbaude tiesā – Ierobežojoši pasākumi pret Sīriju – Pārbaudes apjoms – Tiesiskuma novērtējums, ņemot vērā lēmuma pieņemšanas brīdī pieejamo informāciju*

(LESD 263. pants; Padomes Lēmuma 2013/255/KĀDP, kas grozīts ar Lēmumiem (KĀDP) 2015/1836, (KĀDP) 2020/212 un (KĀDP) 2020/719, I pielikums; Padomes Regulas Nr. 36/2012, kura grozīta ar Īstenošanas regulām 2020/211 un 2020/716, II pielikums)

(skat. 175. punktu)

10. *Kopējā ārpolitika un drošības politika – Ierobežojoši pasākumi pret Sīriju – Līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšana – Atcelšanas prasība, ko cēlis vadošs uzņēmējs, kurš darbojas Sīrijā un attiecībā pret kuru pieņemts lēmums par līdzekļu iesaldēšanu – Pierādīšanas pienākuma sadale – Lēmums, kas balstīts uz netiešu pierādījumu kopumu – Pierādījuma spēks – Tvērums*

(Padomes Lēmuma 2013/255/KĀDP, kas grozīts ar Lēmumiem (KĀDP) 2015/1836, (KĀDP) 2020/212 un (KĀDP) 2020/719, I pielikums; Padomes Regulas Nr. 36/2012, kura grozīta ar Īstenošanas regulām 2020/211 un 2020/716, II pielikums)

(skat. 180., 181., 188.–191., 196.–200., 211., 216., 223.–225., 233. un 234. punktu)

11. *Kopējā ārpolitika un drošības politika – Speciāli ierobežojoši pasākumi, kas vērsti pret konkrētām personām un organizācijām saistībā ar situāciju Sīrijā – Lēmums 2013/255/KĀDP un Regula Nr. 36/2012 – Prezumpcija par vadoša uzņēmēja, kas darbojas Sīrijā, atbalstu Sīrijas režīmam – Pieļaujamība – Nosacījumi – Atspēkojama prezumpcija – Pretēji pierādījumi – Neesamība*

(Padomes Lēmuma 2013/255/KĀDP, kas grozīts ar Lēmumiem (KĀDP) 2015/1836, (KĀDP) 2020/212 un (KĀDP) 2020/719, I pielikums; Padomes Regulas Nr. 36/2012, kura grozīta ar Īstenošanas regulām 2020/211 un 2020/716, II pielikums)

(skat. 236.–239., 244., 245. un 247. punktu)

12. *Kopējā ārpolitika un drošības politika – Ierobežojoši pasākumi pret Sīriju – Ar Sīrijas režīmu saistīto personu, organizāciju vai struktūru līdzekļu iesaldēšana vai ieceļošanas ierobežojumi – Tiesību uz īpašumu ierobežojumi – Samērīguma principa pārkāpums – Neesamība*

(LES 5. panta 4. punkts; Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. pants; Padomes Lēmuma 2013/255/KĀDP, kas grozīts ar Lēmumiem (KĀDP) 2015/1836, (KĀDP) 2020/212 un (KĀDP) 2020/719, 28. panta 3. un 6. punkts, 34. pants un I pielikums; Padomes Regulas Nr. 36/2012, kura grozīta ar Regulām 2015/1828, 2020/211 un 2020/716, 16. panta a) punkts, 32. panta 3. un 4. punkts un II pielikums)

(skat. 254.–256. un 258.–266. punktu)

13. *Kopējā ārpolitika un drošības politika – Savienības tiesas kompetence – Prasība par zaudējumu atlīdzību – Prasība atlīdzināt kaitējumu, kas esot nodarīts ar kļūdainu iekļaušanu to personu sarakstā, kurām piemēro ierobežojošus pasākumus, un ar minēto pasākumu īstenošanu – Iekļaušana*

(LESD 340. pants; Padomes Lēmumi (KĀDP) 2015/1836, (KĀDP) 2020/212 un (KĀDP) 2020/719; Padomes Īstenošanas regulas 2020/211 un 2020/716)

(skat. 279. punktu)

Rezumējums

Prasītājs *Maher Al-Imam* ir darījumu cilvēks ar Sīrijas pilsonību un finansiālām interesēm tūrisma, telesakaru un nekustamā īpašuma nozarēs.

Viņa uzvārds un vārds 2020. gadā tika iekļauts to personu, organizāciju un struktūru sarakstos, kurām piemēro ierobežojošos pasākumus, ko Padome noteikusi pret Sīrijas Arābu Republiku¹, bet pēc tam viņa vārds šajos sarakstos tika atstāts² ar tādu pamatojumu, ka viņš ir vadošs uzņēmējs, kas darbojas Sīrijā, saņem priekšrocības no Sīrijas režīma, būdams režīma balstīto *Telsa Group LLC* un *Castro LLC* ģenerāldirektors, atbalsta šā režīma finansēšanas politiku un būvniecības politiku un ka viņam ir arī citas finansiālas intereses. Šie iemesli viņa iekļaušanai minētajos sarakstos bija balstīti, pirmkārt, uz Lēmuma 2013/255³, kas grozīts ar Lēmumu 2015/1836, 27. panta 2. punkta a) apakšpunktā un 28. panta 2. punkta a) apakšpunktā, kā arī Regulas Nr. 36/2012⁴, kura grozīta ar Regulu 2015/1828, 15. panta 1.a punkta a) apakšpunktā minēto vadoša uzņēmēja, kas darbojas Sīrijā, kritēriju, un, otrkārt, uz minētā lēmuma 27. panta 1. punktā un 28. panta 1. punktā, kā arī minētās regulas 15. panta 1. punkta a) apakšpunktā aprakstīto kritēriju par saistību ar Sīrijas režīmu.

¹ Padomes Īstenošanas lēmums (KĀDP) 2020/212 (2020. gada 17. februāris), ar ko īsteno Lēmumu 2013/255/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (OV 2020, L 43 I, 6. lpp.), un Padomes Īstenošanas Regula (ES) 2020/211 (2020. gada 17. februāris), ar ko īsteno Regulu (ES) Nr. 36/2012 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Sīrijā (OV 2020, L 43 I, 1. lpp.).

² Padomes Lēmums (KĀDP) 2020/719 (2020. gada 28. maijs), ar ko groza Lēmumu 2013/255/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (OV 2020, L 168, 66. lpp.), un Padomes Īstenošanas regula (ES) 2020/716 (2020. gada 28. maijs), ar ko īsteno Regulu (ES) Nr. 36/2012 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Sīrijā (OV 2020, L 168, 1. lpp.).

³ Padomes Lēmums 2013/255/KĀDP (2013. gada 31. maijs) par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (OV 2013, L 147, 14. lpp.), kas grozīts ar Padomes 2015. gada 12. oktobra Lēmumu (KĀDP) 2015/1836 (OV 2015, L 266, 75. lpp.).

⁴ Padomes Regula (ES) Nr. 36/2012 (2012. gada 18. janvāris) par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Sīrijā un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 442/2011 (OV 2012, L 16, 1. lpp.), kura grozīta ar Padomes 2015. gada 12. oktobra Regulu (ES) 2015/1828 (OV 2015, L 266, 1. lpp.).

Vispārējā tiesa, tiesību tikt uzklausītam kontekstā tostarp pārbaudījusi tā termiņa saprātīgumu, kurā Padomei iesniedzams pieteikums par ierobežojošo pasākumu pārskatīšanu, kādu var iesniegt ikviena sarakstā iekļautā persona, prasītāja celto prasību noraida – gan attiecībā uz apstrīdēto aktu atcelšanu, gan attiecībā uz tā kaitējuma atlīdzināšanu, kas prasītājam esot nodarīts ar šiem aktiem.

Vispārējās tiesas vērtējums

Pirmkārt, attiecībā uz jautājumu, vai prasītāja tiesības tikt uzklausītam ir pārkāptas ar to, ka termiņš, kurā iesniedzams lūgums par pārskatīšanu, ir īss, Vispārējā tiesa vispirms konstatē, ka šis termiņš bija astoņas darbdienu no paziņojuma publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* to personu un organizāciju ievērošanai, uz kurām attiecas aplūkojamie pasākumi, līdz šajā paziņojumā norādītajam beigu datumam minētā pieteikuma iesniegšanai. Turpinājumā tā norāda, ka Regulā Nr. 36/2012 nav paredzēts ierobežots termiņš, kurā būtu jāiesniedz lūgums par pārskatīšanu vai apsvērumi.

Šajā kontekstā Vispārējā tiesa atgādina, ka pienākums administratīvajā procesā ievērot saprātīgu termiņu ir viens no vispārējiem Savienības tiesību principiem, kura ievērošanu nodrošina Savienības tiesa un kurš ietilpst tiesībās uz labu pārvaldību, kas nostiprinātas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. panta 1. punktā. Turklāt no judikatūras izriet, ka tad, ja procesa ilgums nav noteikts Savienības tiesību normā, termiņa “saprātīgums” ir jāvērtē, ņemot vērā visus konkrētās lietas faktiskos apstākļus, it īpaši ieinteresētās personas ieinteresētību lietas iznākumā, lietas sarežģītību un lietas dalībnieku uzvedību.

Šajā lietā Vispārējā tiesa uzskata, ka termiņa noteikšana lūguma par pārskatīšanu iesniegšanai ir tiesiski pamatots veids, kā Padome var nodrošināt, ka tā sarakstos iekļauto personu un organizāciju apsvērumus un pierādījumus saņem pirms pārskatīšanas stadijas beigām un ka tādējādi tai ir pietiekams laiks tos izskatīt ar pienācīgu rūpību. Tā uzskata, ka divpadsmit dienu termiņš, kas izriet no noteiktā beigu termiņa, gan bija īss, jo prasītājam šajā laikā bija jāiepazīstas ar paziņojumu un sarakstā iekļaušanas pamatojumu un bija jāuzraksta apsvērumi, kuriem varēja tikt pievienoti pierādījumi. Tomēr tā norāda, ka, pirmkārt, nav noteiktas nekādas formas prasības attiecībā uz lūguma par pārskatīšanu iesniegšanu un, otrkārt, ar lūguma par pārskatīšanu iesniegšanu tiek sākts dialogs starp Padomi un attiecīgo personu vai organizāciju, kas nav ierobežots nedz laika ziņā, nedz savstarpējo vēstuļu skaita ziņā. Līdz ar to nekas neliedz noteiktajā termiņā iesniegt lūgumu par pārskatīšanu, kas ietver tikai apsvērumu kopsavilkumu, bet pēc tam uz sacīkstes principu balstītā informācijas apmaiņā ar Padomi vajadzības gadījumā to papildināt ar citiem apsvērumiem vai pierādījumiem. Tādēļ Vispārējā tiesa secina, ka jau divpadsmit dienu termiņš, ko Padome norādījusi 2020. gada 18. februāra *Oficiālajā Vēstnesī* publicētajā paziņojumā, attiecībā uz lūguma par pārskatīšanu iesniegšanu liedz izdarīt pieņēmumu, ka būtu pārkāptas prasītāja tiesības tikt uzklausītam.

Vispārējā tiesa uzsver, ka, tā kā prasītājs jebkurā brīdī atbilstoši Regulas Nr. 36/2012 32. panta 3. punktam var iesniegt šādu pieteikumu vai apsvērumus, Padomes noteiktais termiņš *Oficiālajā Vēstnesī* publicētajā paziņojumā ir tikai indikatīvs. Šāda norāde ir lietderīga, jo tādējādi attiecīgās personas un organizācijas lūgumu par pārskatīšanu var iesniegt, pirms pabeigta iekšējā pārskatīšana Padomē un pirms Padome pieņem jaunus tiesību aktus.

Otrkārt, attiecībā uz prasītāja argumentiem, ka, pirmām kārtām, jebkuri apsvērumi netiek uzreiz pārbaudīti un, otrām kārtām, Padome par aplūkojamo sarakstu pārskatīšanu lemj tikai vienreiz gadā, Vispārējā tiesa norāda, ka prasītājs jebkurā laikā var iesniegt apsvērumus, uz kuriem Padome sniegs atbildi, negaidot uz ikgadējo pārskatīšanu. Turklāt tā norāda, ka saskaņā ar Lēmuma 2013/255, kas grozīts ar Lēmumu 2015/1836, 34. pantu šo lēmumu pastāvīgi pārskata un vajadzības gadījumā atjaunina vai groza, ja Padome uzskata, ka tā mērķi nav sasniegti.